

Sygn. akt VI U 94/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2015 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: M. R.

od decyzji : Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 19 listopada 2014 r., znak: (...) (...) - (...)

w sprawie: M. R.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż M. R. w okresie od 1 lipca 2014 r. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom : emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 94/15

Sygn. akt VI U 94/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 listopada 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1, art. 14 ust. 1, 1a i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) orzekł, iż ubezpieczona M. R. w okresie od 1 lipca 2014 r. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. W opinii organu rentowego prowadzenie działalności gospodarczej miało charakter okazjonalny. Ubezpieczona zgłosiła działalność w 8 miesiącu ciąży i nie prowadziła jej w sposób ciągły, w związku z czym nie została spełniona definicja zawarta w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. ZUS stwierdził nadto, że podjęte przez M. R. działania miały na celu upozorowanie wykonywania działalności gospodarczej, by uzyskać podstawę do zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i otrzymywać z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych korzyści w postaci wysokiego zasiłku macierzyńskiego.

Odwołanie od tej decyzji złożyła ubezpieczona M. R., żądając zmiany decyzji i objęcie jej obowiązkowym ubezpieczeniem: emerytalnym, rentowym i wypadkowym oraz dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od dnia 1 lipca 2014 r. W uzasadnieniu ubezpieczona wskazała na to, iż prowadzi działalność gospodarczą w sposób

zorganizowany, ciągły i w celu zarobkowym. O zarobkowym charakterze prowadzonej działalności świadczy to, iż otrzymuje obecnie większą liczbę zleceń niż na początku działalności.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W celu wyjaśnienia, czy w przedmiotowej sprawie doszło do faktycznego rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej przez ubezpieczoną M. R. od dnia 1 lipca 2014 r., skutkującego podleganiem obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, Sąd Okręgowy zapoznał się z materiałem zgromadzonym w aktach rentowych i w aktach sądowych, a także przesłuchał świadków oraz ubezpieczoną.

M. R. dnia 27 czerwca 2014 r. złożyła wniosek o wpis do Centralnej (...)Ubezpieczonej dnia 30 czerwca 2014 r. nadano numer identyfikacji podatkowej. Z kolei z dniem 1 lipca 2014 r. M. R. rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej pod firmą (...). Jako przeważającą działalność gospodarczą określiła działalność w zakresie specjalistycznego projektowania. Powódka 1 lipca 2014 r. zawarła z Biurem (...) umowę na prowadzenie jej księgowości na czas nieokreślony. Na mocy tej umowy biuro zobowiązało względem ubezpieczonej do prowadzenia ewidencji zakupu i sprzedaży, podatkowej księgi przychodów i rozchodów oraz do ustalania wysokości należnego podatku dochodowego, sporządzania miesięcznych deklaracji rozliczeniowych, a także zeznania rocznego na podstawie danych wynikających z zapisów w ewidencjach oraz innych informacji dostarczonych przez ubezpieczoną. Strony ustaliły odpłatność za prowadzenie księgi handlowej, ewidencji zakupu i sprzedaży, rozliczeń z ZUS w wysokości 100 zł + podatek VAT. M. R. poniosła koszty umieszczenia reklamy prowadzonej przez siebie działalności na portalu P. Firm. Ubezpieczona od momentu rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej regularnie opłacała składki na ZUS. Odwołująca zadeklarowała i opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne od podstawy wymiaru składek za miesiąc lipiec 2014 r. w wysokości 9000,00 zł oraz za sierpień 2014 r. w wysokości 3600,00 zł. Dnia 16 sierpnia 2014 r. powódka urodziła dziecko.

- dowody: potwierdzenie przyjęcia wniosku o wpis do (...) (k. 10 akt rentowych), wpis w (...) (k. 64 akt sądowych), potwierdzenie nadania NIP (k. 5 akt rentowych), umowa z Biurem (...) (k. 4 akt sądowych), umowa o umieszczenie reklamy (k. 21 akt sądowych), potwierdzenia przelewów na składki (k. 38-43 akt sądowych)

W ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, w lipcu 2014 r. odwołująca osiągnęła przychód w wysokości 105 zł, a w sierpniu 2014 r. przychód w kwocie 95 zł. Po podliczeniu kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, okazało się, że w sierpniu 2014 r. skarżąca odnotowała stratę w wymiarze 323,82 zł. We wrześniu 2014 r. przychód z działalności gospodarczej wyniósł 215 zł.

- dowody: księgi przychodów i rozchodów za miesiące lipiec, sierpień i wrzesień 2014 r. (k. 44-46 akt sądowych)

Znacznie większe obroty z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej ubezpieczona M. R. zanotowała od października 2014 r., w którym przychód wyniósł 6899 zł. Szczególnie istotne dla osiągnięcia takiego przychodu było wykonanie usług reklamowych oraz sporządzenie projektów graficznych na rzecz T. M. za kwotę 3500 zł oraz wykonanie strony internetowej na rzecz Biura (...) za kwotę 3000 zł. W kolejnym miesiącu powódka wypracowała przychód w wymiarze 1984,50 zł. Wynikało to w głównej mierze z wykonania strony internetowej dla (...) sp. z o.o. za kwotę 1400 zł.

- dowody: rachunki nr (...) (k. 23, 24, 28 akt sądowych) oraz księgi przychodów i rozchodów za miesiące październik i listopad 2014 r. (k. 47-48 akt sądowych)

Za okres od stycznia do sierpnia 2015 r. ubezpieczona osiągnęła przychód w wysokości 13931,28 zł.

- dowód: podsumowanie ksiąg przychodów i rozchodów za rok 2015 (k. 66 akt sądowych)

Ubezpieczona M. R. zeznała, iż prowadzi działalność gospodarczą od 1 lipca 2014 r. Jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej skarżąca podała mieszkanie rodziców mieszczące się przy ul. (...) w T.. Odwołująca stwierdziła, iż w momencie rozpoczynania działalności była w 8. miesiącu ciąży, lecz czuła się dobrze, była zdrowa i zmotywowana do działania, wykazania się aktywnością zawodową. W początkowym okresie prowadzenia działalności zajmowała się projektowaniem nadruków na koszulki. Powódka przyznała, że przez 3 pierwsze miesiące działalności nie wypracowała znacznego przychodu. W tym czasie ubezpieczona poszukiwała dostawców i klientów. Rozesłała na terenie całej Polski około 800 sztuk wizytówek swojej działalności. Oferowała swoje usługi sklepom, innym firmom w zakresie projektowania stron internetowych i reklam. Oprócz tego starała się sprzedać w okolicznych szkołach kamizelki odblaskowe. M. R. stwierdziła, że te działania nie przyniosły spodziewanych efektów, a co za tym idzie zwiększenia przychodów prowadzonej działalności. Do zwiększenia obrotów z tytułu prowadzonej działalności doszło w kolejnych miesiącach. Odwołująca zeznała, iż w okresie jesiennym zaprojektowała 3 strony internetowe, za które otrzymała w sumie 4500 zł. Następnie, po tygodniowej przerwie po porodzie, kontynuowała prowadzenie działalności gospodarczej. Jak zeznała ubezpieczona, zadeklarowała wysoką podstawę wymiaru składek w wysokości 9000 zł, gdyż zezwalały na to obowiązujące przepisy prawa oraz potrzebowała środków pieniężnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Ponadto z zeznań skarżącej wynika, iż otrzymywała zasiłek macierzyński przez okres 2 i pół miesiąca w kwocie 5300 zł na miesiąc. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wstrzymał wypłatę zasiłku od dnia 1 listopada 2014 r. w związku z przeprowadzoną kontrolą i wydaniem zaskarżonej decyzji. Ubezpieczona M. R. podkreśliła w swoich zeznaniach, że nadal prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą i zamierza ją prowadzić w przyszłości. Ponadto zeznała, iż cały czas rozwija swoją działalność, m.in. współpracuje z firmą z P., dla której projektuje broszury z ofertami kupna nieruchomości.

Świadek S. M. zeznała, iż zawarła pisemną umowę z ubezpieczoną na prowadzenie usług z zakresu księgowości. Umowa ta obowiązuje do dziś. Świadek stwierdziła, że w pierwszym okresie prowadzenia działalności gospodarczej M. R. nie miała znaczących przychodów. W tym okresie w jednym z miesięcy zanotowała stratę. S. M. oświadczyła, iż powódka od samego początku zadeklarowała najwyższą podstawę wymiaru składek w wysokości 9000 zł.

Świadek E. S. zeznała, że poznała M. R. w 2014 r. na kursie aktywizacji zawodowej, organizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w N.. Świadek zeznała ponadto, iż od 1 września 2015 r. odbywa staż pracowniczy u ubezpieczonej. Została skierowana na staż przez Urząd Pracy w N.. W ramach stażu E. S. zajmuje się grafiką komputerową oraz programowaniem stron internetowych. Świadek oświadczyła, iż powódka rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej od sierpnia 2014 roku. E. S. zeznała, że odwołująca zamierzała dużo wcześniej rozpocząć prowadzenie działalności. Oczekiwała na dofinansowanie z Urzędu Pracy, którego jednak nie otrzymała. Mimo braku dofinansowania zdecydowała się rozpocząć działalność związaną z grafiką komputerową i poligrafią. W ramach prowadzonej działalności wykonywała projekty nadruków na koszulki, które następnie sprzedawała. Świadek E. S. zeznała, iż M. R. cały czas prowadzi działalność gospodarczą oraz ma więcej zleceń niż na początku działalności.

Sąd dokonał ustalenia stanu faktycznego na podstawie dowodu z przesłuchania ubezpieczonej M. R. oraz dowodów z zeznań świadków S. M. oraz E. S., a także na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i w aktach organu rentowego. Sąd dał wiarę dokumentom zebranym w sprawie albowiem ich prawdziwości i wiarygodności strony nie kwestionowały w toku procesu. Sąd uznał zeznania ubezpieczonej i świadków za wiarygodne. Formułowali oni twierdzenia w sposób jasny, rzeczowy oraz zgodny z zasadami logicznego rozumowania. Dowody z zeznań korelują wzajemnie ze sobą i z treścią dokumentacji zgromadzonej w niniejszej sprawie. W wyniku analizy treści zeznań i dokumentów Sąd Okręgowy dokonał ustalenia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Dokonując subsumcji stanu faktycznego sprawy pod właściwe przepisy prawa materialnego Sąd uznał, iż odwołanie ubezpieczonej zasługiwało na uwzględnienie.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 j.t.) osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu.

Według art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, obowiązek ubezpieczenia osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność istnieje od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zgodnie z treścią art. 11 ust. 2 ustawy systemowej, osoby prowadzące działalność gospodarczą podlegają dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu na swój wniosek.

W oparciu o treść art. 8 ust. 6 pkt 1 przywołanej ustawy, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.

W myśl art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2015 r., poz. 584), działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Zgodnie z poglądami zaprezentowanymi w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2009 r., III SA/Po 374/08 dla uznania określonej przedmiotowo działalności za działalność gospodarczą konieczne jest łączne zaistnienie trzech jej cech funkcjonalnych: zarobkowości, zorganizowania formalnego (czyli wyboru formy prawnej przedsiębiorczości) oraz ciągłości. Brak którejkolwiek z nich oznacza natomiast, że dana działalność nie może być zakwalifikowana do kategorii działalności gospodarczej.

Zdaniem Sądu Okręgowego przeprowadzone dowody dawały podstawę do dokonania ustalenia, zgodnie z którym ubezpieczona M. R. rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 1 lipca 2014 r. Odwołująca podjęła szereg czynności organizacyjnych, przygotowujących tę działalność. Po pierwsze, złożyła wniosek o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, podając firmę pod którą zamierza prowadzić działalność, tj. (...) M. R. oraz określając przeważającą działalność gospodarczą jako działalność w zakresie specjalistycznego projektowania. Nadto, uzyskała numer identyfikacji podatkowej. Powódka zawarła ponadto z Biurem (...) umowę na prowadzenie jej księgowości na czas nieokreślony. M. R. poniosła także koszty umieszczenia reklamy na portalu P. Firm prowadzonej przez siebie działalności Opisane wyżej działania wyczerpują przesłankę zorganizowania prowadzonej działalności. Podobne stanowisko prezentuje Sąd Apelacyjny w Szczecinie, który podnosi, że formalne zorganizowanie działalności gospodarczej należy rozumieć jako prawnie określony zakres obowiązków związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą. Należy tutaj zaliczyć rejestrację działalności gospodarczej, zgłoszenia podatkowe oraz statystyczne, obowiązki związane z ubezpieczeniem społecznym, konieczność prowadzenia działalności gospodarczej w określonej formie organizacyjno-prawnej, konieczność uzyskania określonych aktów administracyjnych, tj. koncesji, zezwolenia. Natomiast jeśli chodzi o warunki materialne, to wymienia się listę czynności organizacyjnych w zakresie uzyskania środków finansowych na podjęcie działalności gospodarczej, zatrudnienia pracowników, wynajęcia czy też zakupu lokalu. Prowadzenie działalności gospodarczej to przecież proces polegający na stworzeniu odpowiednich warunków do jej wykonywania, a nie tylko faktyczne jej wykonywanie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 października 2014 r., III AUa 110/14).

Ubezpieczona złożyła wniosek o wpis do CEIDG, będąc w 8. miesiącu ciąży. Warto przytoczyć w tym miejscu wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 marca 2013 r., III AUa 1542/12, który stwierdził, iż prawidłowo przebiegająca ciąża ubezpieczonej nie może być uznana za przeszkodę do skutecznego rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza jeśli działalność ta nie wymaga wysiłku fizycznego oraz pozwala na ustalenie elastycznych godzin wykonywania usług, a nawet świadczenie pracy we własnym domu. Samo rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej w okresie ciąży, nie jest w żadnym zakresie sprzeczne z prawem.

Wprawdzie przez pierwsze 3 miesiące prowadzonej działalności M. R. nie osiągała znaczących przychodów (w sierpniu 2014 r. odnotowała stratę), to od samego początku prowadzenia działalności zadeklarowała wysoką podstawę wymiaru składek w wysokości 9000 zł. Ubezpieczona zeznała, że dokonała takiej deklaracji, gdyż zezwalały jej na to obowiązujące przepisy prawa oraz potrzebowała środków pieniężnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Pomimo tego Sąd uznaje, że faktycznie doszło do rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Jak wynika z treści zeznań ubezpieczonej oraz pozostałych dowodów faktycznie prowadziła ona tę działalność, gdyż była zmotywowana do działania, nie odczuwała dyskomfortu z powodu bycia w zaawansowanej ciąży. W początkowym okresie nie osiągała wysokich przychodów, ponieważ była w trakcie poszukiwania dostawców oraz klientów na swoje usługi, umieszczania reklam jej działalności w Internecie. W tym okresie ubezpieczona rozesłała na terenie całej Polski około 800 sztuk wizytówek swojej działalności. Co więcej, oferowała swoje usługi sklepom, innym firmom w zakresie projektowania stron internetowych i reklam. Nadto, starała się sprzedać w okolicznych szkołach kamizelki odblaskowe. Do zwiększenia obrotów z tytułu prowadzonej działalności doszło w kolejnych miesiącach. Podkreślić w tym miejscu należy, iż ubezpieczona uzyskiwała także przychody z tej działalności, potwierdzone fakturami wystawionymi dla swoich kontrahentów. W ocenie Sądu okoliczność, iż w pierwszych trzech miesiącach przychody te były niskie sama w sobie nie może podważać tego, że ubezpieczona rzeczywiście prowadziła pozarolniczą działalność, podejmując, i to skutecznie, szereg czynności zmierzających do jej skutecznego rozwoju. W październiku 2014 r. przychód z tej działalności wyniósł 6899 zł, a w listopadzie 2014 r. 1984,50 zł. W okresie od stycznia do sierpnia 2015 r. M. R. wypracowała przychód w wysokości 13931,28 zł. Z materiału dowodowego wynika, iż nadal prowadzi działalność gospodarczą oraz zamierza ją prowadzić w przyszłości. Ubezpieczona cały czas rozwija swoją działalność, otrzymuje więcej zleceń niż na początku. Obecnie współpracuje z firmą z P., dla której projektuje broszury z ofertami kupna nieruchomości.

Nieuzasadniony jest zarzut organu rentowego podnoszony w zaskarżonej decyzji i w odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonej, iż działalność gospodarcza podjęta przez skarżącą miała wyłącznie charakter okazjonalny. Jako uzasadnienie ZUS wskazał m.in. na niskie przychody z działalności. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że działalność gospodarcza jest w swej istocie obciążoną dużą dozą ryzyka. Przedsiębiorca w momencie wszczynania działalności nie może być pewien wysokości osiąganych przychodów, czy tego, że będzie otrzymywał dużą ilość zleceń. To na przedsiębiorcy leży ciężar wypracowania przychodu oraz zapewnienia sobie odpowiedniej ilości kontrahentów. Sąd Okręgowy, dokonując oceny spełnienia przesłanek ciągłości i zarobkowego charakteru działalności gospodarczej wykonywanej przez powódkę, wziął pod uwagę cały okres trwania działalności. Takie stanowisko znajduje uzasadnienie w judykaturze. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 7 lutego 2007 r., sygn. akt III AUa 39/07, stwierdził, iż działalność gospodarcza obejmuje nie tylko faktyczne wykonanie czynności należących do zakresu tej działalności lecz także okresy, w których takiej działalności się nie wykonuje np. ze względu na poszukiwanie klientów.

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczona spełniła łącznie wszystkie przesłanki niezbędne do uznania, iż faktycznie rozpoczęła i prowadziła działalność gospodarczą.

Sąd w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy i poczynione ustalenia faktyczne uznaje, iż odwołanie ubezpieczonej było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie, ponieważ od 1 lipca 2014 r. doszło do rzeczywistego rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności przez M. R..

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż M. R. w okresie od 1 lipca 2014 r. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność.